

Så blev jag officer i den svenska armén

Kapten Anna Linfeldt berättar om sin väg från värnpliktig till officer på Livgardet

Publicerad 2019-08-31

Beridna högvakten passerar Norrbro och riksdagshuset. Foto: Henrik Montgomery/TT

Det här är en text från SvD Ledare. Ledarredaktionen är partipolitiskt oavhängig med beteckningen obunden moderat.

Jag växte upp på landet, i Knivsta mellan Stockholm och Uppsala. När jag gick i gymnasiet och alla grabbarna skulle mönstra, då tyckte jag också att det lät intressant att göra lumpen. Och så var jag uppmuntrad hemifrån, att det var en bra sak att göra och att ta med sig inför framtiden, att lära sig lite ordning och reda och så.

Eftersom hästar var mitt stora fritidsintresse var jag varje år nere i Skåne på Falsterbo Horse Show och där var den beridna musikkåren från militären och spelade och red. Då förstod jag att man kunde göra värnplikten och rida samtidigt. Det var så det började.

Kände du till någonting om det militära innan?

Nej, inte mer än det man hade hört, vi hade ingen officer i släkten eller så, det enda var att pappa hade gjort lumpen och vad jag hade hört om det.

Så då gjorde du frivillig värnplikt?

Den sista oktober 2005 ryckte jag in på Livgardet som beriden soldat, som det hette, och sen låg jag inne i tio månader till slutet av augusti året därefter. Precis då gjorde man om perioderna för skvadronerna och vi var 25 stycken som fick erbjudande om att stanna kvar och ta hand om och rida hästarna, så jag gjorde alltså det innan de nya värnpliktiga kom in.

Jag hade inte varit direkt sugen på att stanna kvar efter muck men de här extra sex veckorna fick mig att fundera. Jag fick en annan inblick i

verksamheten och kände mig som lite mer än bara en i ledet. Jag fick alltså upp ögonen för att det skulle kännas bra att jobba vidare här och jag trivdes i gemenskapen.

Vad tyckte du om grundutbildningen?

Jag trodde att det skulle vara mycket tuffare än vad det var. De första tre månaderna var det visserligen grundläggande soldatutbildning med en massa övningar och det var fysiskt ansträngande men sedan flyttade vi hit till kavallerikasern och började ägna oss åt beriden högvakt på kungliga slottet. OK, det var ju jobbigt även det men också väldigt kul. Vi var ganska många tjejer, kanske en fjärdedel av vår pluton.

Sammanhållningen i gruppen var stark och vi var också olika sorters människor med olika bakgrund. Det tycker jag är styrkan i värnplikten, man kommer från olika delar av samhället och får alltså träffa på nya människor. Bitvis också svårt att hantera, med olika viljor och folk som ibland inte ville samarbeta, men i slutändan löser man ändå uppgifterna tillsammans. Det är inte alltid så lätt men man är tvungen att lära sig att ta hänsyn till varandra.

När började dina tankar komma in på att bli officer?

2007 jobbade jag civilt ett år och studerade sedan en termin på KTH. Men så blev jag uppringd av regementet och fick frågan om jag kunde tänka mig komma tillbaka och jobba ett år som instruktör och det kunde jag inte motstå. I det civila, både på jobbet och när jag pluggade, saknade jag det här stället, människorna och sammanhållningen, Det tror jag inte finns någon annanstans än i Försvarsmakten. Jag tänkte att det var nog bäst att nappa på det här, så jag tog ett uppehåll från studierna.

Jag jobbade sedan som instruktör under 2008 och då fick jag smak för det här med att vara officer, förstod att det är det här jag vill hålla på med. Klart att arbetet med hästarna var en stor del av jobbet för mig, och jag har ganska roligt på jobbet faktiskt varje dag, men det kan gälla vilket intresse som helst. För mig har det varit hästtjänsten. Här i Försvarsmakten existerar det ingen tråkig vardag, det är min uppfattning.

Berätta om hur du blev officer.

2009 skickade jag in min ansökan till officersprogrammet, det blev fysiska tester, lämplighetstester, samtal med psykolog och annat. Intelligenstester, styrka och kondition, ja allt. Det som jag misslyckades med då var konditionstesterna, så jag fick åka hem och träna lite mer. Jag sökte igen 2010 och då kom jag in och behövde alltså inte göra om det militära högskoleprovet eller psykologtesterna.

Jag fick alltså kämpa lite och var jätteglad att komma in.

Det året var vi nästan tio sökande per plats så det var stor konkurrens på ganska få utbildningsplatser. Jag läste faktiskt till teknisk officer, för det var lättare att komma in på den linjen. Vi ryckte in på Militärhögskolan Karlberg i slutet av augusti 2010 och läste ett och ett halvt år där. Därefter ett år på FMST, Försvarets Tekniska Skola i Halmstad, och sedan sista terminen med examensuppsats, alltså C-uppsats, tillbaka på Karlberg. Sedan tog jag examen och blev utnämnd till fänrik, den första officersgraden.

Det var stort, alltså jag som gärna ger mig in på utmaningar, men som när jag står där tänker "hur skall det här gå?" – jag var nu officer i det militära, hade fått stärkt självförtroende och på köpet fått en högskoleexamen.

Därefter tillbaka till ditt förband Livgardet eller?

Ja, under utbildningstiden var det lite osäkert var man skulle hamna eftersom vi fick söka vilket förband vi ville till. Jag sökte mig såklart tillbaka till Livgardet och fick en plats där, men exakt var på förbandet jag skulle hamna visste jag inte. Jag hamnade återigen på kavallerikasern, som teknisk chef på livskvadron, med ca 180 personer. Under året jag hade den befattningen ansvarade jag för sådant som ordning på all materiel, tillsynsprogram, inventeringar med mera och så var jag vissa delar av året på tekniska avdelningen. För egen kompetensutveckling och lite kurser och så.

Men som sagt, stor variation i vardagen och det är kul. Ena dagen paraderar man på slottet, nästa dag står man ute i smörjgropen i Kungsängen eller så är man ute i skogen på en stridsövning, så trist vardag blir det aldrig, även om man måste jobba med en del administration och så.

Vad hände sedan?

Efter det första året blev jag flyttad till staben för livbataljon och blev teknisk chef där. Jag var kanske egentligen för ung men det fanns ingen där och jag behövdes bättre där än på skvadronen. Jag var ju fortfarande fänrik, så det var ganska tidigt att få jobba i bataljonstaben men det lärde jag mig en hel del av. Därefter blev jag plutonchef och fick förmånen att från våren 2016 jobba med grundutbildning av värnpliktiga. Det stärkte mitt intresse för att jobba som truppofticer och omväxlingen mellan att jobba som teknisk officer och att utveckla människor var enorm.

Jag hade också stöttning från regementschefen som tyckte att jag gjorde ett bra jobb och han tyckte att jag skulle jobba mer med människor och mindre med materiel. Jaha, tänkte jag, då är det bäst

att åka på det spåret, min vision var ju att bli plutonchef på livskvadron och det blev jag alltså hösten 2016.

Det var mitt jobb fram till dess att jag hösten 2018 började på Taktisk kurs armén på Markstridsskolan i Skövde. Den utbildningen började i mitten av oktober och vi hade avslutningsceremoni dagen före midsommar i år.

Vad har utbildningen gett dig och vad har ni lärt er?

Jag har lärt mig sådant som man inte kan lära sig här på förbandet. Det har varit en jätteintressant tid och, jag måste säga, man tycker att man har fått en ganska bred utbildning och träning som officer här men när jag kom dit insåg jag hur smalt det egentligen varit att jobba på livskvadron och Livgardet. Med min bakgrund från Livgardet och kavalleriet hade jag också funderingar på hur jag skulle klara utbildningen, till exempel jämfört med dem som har en bakgrund inom stridsvagn eller mekaniserade förband, men det har gått bra. Jag har också fått lära mig mycket om brigadsystemet och vad en brigad är.

Utbildningen började med en veckas ledarskapsutbildning, dels för att vi skulle lära känna varandra och dels för att vi skulle komma på hur vi ska jobba med varandra och komma överens i grupperna.

Därefter var det dags för motståndarkunskap, vilket var väldigt intressant. En hel del militärteknik med data och prestanda på olika utrustning, vapen och annat men vi tittade också på Sverige ur ett motståndarperspektiv, så att vi skulle kunna utveckla en plan för hur en motståndare skulle kunna ta Sverige. Vi fick alltså lära känna deras system, hur de taktiserar och hur de tänker. Det är viktigt att veta vad motståndaren gör, vad de kan göra och hur de tänker.

Engelsklektioner med militärfokus varje vecka, det har också varit kul.

En stor del av utbildningen har varit att träna oss i att göra taktiska bedömanden på bataljons- och brigadnivå, och det var också under hösten förberedelser för den fältövning uppe i Kalixområdet som vi hade i efter nyåret. På den fick vi lära oss mer om en brigads olika delar men också studera sådant som logistik, taktik, stridsteknik och inte minst olika terrängstudier i den nordligaste delen av Sverige.

När jag gick Karlberg hade vi också fältövningar men nu var man mer erfaren och kunde bättre förstå sammanhangen. Samtidigt, ju högre upp man kommer i systemet, desto bättre förstår man det vi gjorde i officersutbildningen och man plockar också fram olika saker från det man lärt sig tidigare. Det har man nytta av också nu, framförallt kan man analysera saker och ting bättre och ta fram nack- och fördelar i olika situationer. Att tänka i system och att kritiskt

granska saker innan man beslutar sig, det är bra grejor man har med sig från Karlberg och den akademiska tiden.

I utbildningen ingår också en del som heter FUSA, förbandsutbildning skarp ammunition och skarpskjutning (slutligen) i kompanis storlek. Det var häftigt. Med min bakgrund hade jag inte samma erfarenhet som kurskamraterna från mekaniserade förband, så det var utmanande. Men det gick fint och vi hade väldigt bra handledare. Jag upplevde att min erfarenhet, utbildning och träning gett mig möjligheten att kunna lösa och leda det mesta av olika sorts verksamheter. Man anstränger sig lite mer och man kan lite mer.

Att just även i ovana och oväntade situationer kunna tillämpa en metodik för att analysera situationen och fatta beslut, det är nog sammantaget det viktigaste jag lärt mig under utbildningen och alla olika övningar. Jag har fått massor med fakta och ny rationell kunskap, ja, men min personliga utveckling har varit det främsta. Ingen har någonsin sagt till mig "det här är för dåligt, så kan man inte göra" utan istället har jag uppmuntrats att finna egna vägar och lösningar inom de etablerade modellerna.

Genom fantastiska instruktörer och lärare och genom stöttande kurskamrater har jag lärt mig att våga ännu mer, att ta initiativ och att tro på min egen förmåga att lösa uppgiften. I utbildningen har ingått att truppföra en styrka av kompanis storlek, ca 150 man. Det innebär också att vara chef över chefer (plutonchefer).

Vad har hänt efter din examen i somras?

Jag har utnämnts till kapten. För vår kompetensutveckling har jag som jobbar på Livgardet uppmanats att byta bataljon (och verksamhetsområde), så nu har jag flyttat till militärpolisbataljonen som sektionschef och logistikchef i staben. Med min tekniska bakgrund blir det mitt jobb de närmaste åren och det ska bli kul, eftersom det inte bara innebär att jobba med de tekniska sakerna utan även med att leda sektionen och personalen där.

En hel del arbete med att utveckla krigsförbandet militärpolisbataljon blir det också.

Hur är det att vara chef och ledare i jobbiga situationer, kan du dra dig någon sådan till minnes?

På sensommaren på Högvakten på slottet, när folk har jobbat hela sommaren i ett väldigt rutinmässigt jobb och är trötta, då kan det uppstå en del intressanta ledarskapssituationer. När inte gruppcheferna lägger scheman för vakttjänstgöring som tillsagt, då gäller det att syna korten. Trots att folk är trötta och griniga måste man vara konsekvent och kräva omplanering, även om det kan bli rabalder över ett sådant beslut. För om inte jobbet är gjort på rätt sätt

ska det göras om, punkt slut.

Nåväl, jag beslöt samla gruppcheferna för att gå igenom hur jag tänkte och sedan var min plan att låta dem komma till tals. Emellertid, när jag kom tillbaka till vaktexpeditionen efter en visitationsrunda bland vaktposterna, satt det redan ett femtontal soldater på expedition med en gruppchef som utsedd talesperson. Och jag tänkte ”OK, då börjar vi med att de får presentera sina synpunkter så tar jag mina ståndpunkter sedan”.

Jag ville alltså inte uppvisa ett ”låt-gå-ledarskap” för det ligger långt från vad jag står för, men man måste alltid kunna lyssna. Efter diskussion kom de fram till att jag lyssnat på dem men de förstod också varför jag inte godkänt planeringen. Vi var inte helt överens men jag förklarade att jag inte skulle ge vika från det som var bestämt, vilket jag tror är viktigt, och så blev det. Har man en uppgift ska den genomföras, så länge som uppgiften kvarstår. Annars kan det bli farligt, för då vet ingen längre vad som gäller. Men ofta löser det sig genom kommunikation, genom att man pratar med varandra.

En rak och tydlig kommunikation kan också ta död på rykten t ex och är det så att det är jag som är utsedd att vara chef, då är det jag som fattar besluten och bestämmer, även om vi inte är överens. Situationen löste sig, vi fortsatte att jobba och vi löste vår uppgift.

”Sätt upp ett mål och håll fast vid det” är ett av det militära ledarskapets grundpelare. Det ska kombineras bl a med ett effektivt och flexibelt ledarskap, eftersom en plan sällan håller i sin helhet då striden börjar.

Ibland får du kanske frågor om hur det är att vara kvinna och officer i försvaret?

Jag brukar lite raljerande svara så här: eftersom jag inte varit man och officer i Försvarsmakten så vet jag inte hur jag ska svara på den frågan. Nämen, allvarligt: jag har alltid haft både män och kvinnor omkring mig i jobbet och ofta i ganska lika stora andelar. Första gången jag varit ensam kvinna med många manliga kollegor har varit på min senaste utbildning, arméns taktiska kurs, och det har också gått bra. Inga konstigheter.

Jag har alltid trivts med mina arbetsuppgifter och därför att det varit så bra gruppgemenskap i arbetslagen. Jag har inte varit en kvinna i behov av tjejkompisar på jobbet utan gemenskapen, att man jobbar mot samma mål och att man är raka och tydliga mot varandra, det är därför jag trivs. Samma grundvärderingar och liknande intressen gör det också lätt att jobba tillsammans.

En del funderingar kring ”var är alla andra tjejer” hade jag på kursen,

men jämfört med dem som var med på Karlberg är det några som bytt jobb, någon som slutat och några som fått barn, så det finns ju förklaringar.

Hur ser dina framtidsplaner ut?

Jag tycker det är en utmaning att förena karriären och livet i övrigt. Man ska ju inte försaka familjelivet för jobbet men det är alltid lättare för männen att skaffa familj och barn, för de behöver inte vara borta på samma sätt. För min del känns det som att man alltid är på väg någonstans i jobbet och frågan är hur det ska kunna kombineras med att till exempel få barn. Det känns alltså som att det kommer ta emot att vara borta i kanske två år, men det måste man ju acceptera. Men man känner att man kommer att missa en massa saker, man hamnar efter och det blir svårt att hänga med i modellen ”två till tre år på varje jobb och sedan vidare till nästa skola eller jobb...”

Man får väl brottas med de här tankarna och det är ju många killar nuförtiden som är med och delar på barnledighet och annat.

Men jag sliter lite med de här tankarna, jag och min sambo har varit tillsammans i nio år nu, han jobbar också i Försvarsmakten, och vi har diskuterat lite. På ett sätt är karriären inte det viktiga, å andra sidan är det ofta så att tillfället inte är det rätta just för stunden. Men jag kan inte säga att det är organisationen som sätter stopp för något utan det är snarare att man själv ska acceptera vad man vill göra.

Nu tjänstgör jag ju alltså som chef logistiksektionen på staben för 11:e Militärpolisbataljonen på Livgardet. Min femårsplan var att komma tillbaka hit till livskvadron som ryttmästare – alltså chef Livskvadronen – och sen får resten lösa sig. Jobb, ridning och familj, det får bli en liten balansakt. Som i vilket jobb som helst.

Hur tycker du Försvarsmakten är som arbetsgivare?

Jag skulle inte kunna tänka mig att jobba någon annanstans än i Försvarsmakten, Jag är fortfarande glad och positiv och har inte stött på någon dålig sida av den här organisationen, inte känt mig motarbetad eller åsidosatt. Jag har varit väldigt tydlig med vad jag vill och försökt göra ett så bra jobb som jag bara kan. Det lönar sig nog i längden.

Att vara officer i fred, kris och krig, det kan innebära många olika saker. Vad har du för syn på det?

Det här har vi pratat om på taktiska kursen också. Man lever i en ganska förutbestämd och skyddad situation i vardagen på sitt förband Vi har de fredsmässiga uppgifter vi har, till exempel att skydda statschefen och den kungliga familjen på slottet, och det är

arbetsuppgifter som man känner sig ganska trygg i.

Om det skulle skorpa till sig och bli ett säkerhetspolitiskt allvarligt läge för Sverige, hur påverkas ens jobb då? På kursen, bland annat under ledarskapsveckorna, har vi arbetat en del utifrån ens ansvar som officer kring det här med att ge order som påverkar liv och död. Hur ska man till exempel som kompanichef hantera situationen att det dör folk i ens förband? Eftersom jag inte stått inför situationen har jag svårt att uttala mig om det. Men jag tänker på det.

Jag tror att vårt extremt goda utbildningssystem gör att man agerar som man ska, man har rutiner att följa och man har tränats i att ta hand om jobbiga situationer. Jag förlitar mig på att jag kommer att agera på ett rationellt, klarsynt och empatiskt sätt.

Om man skulle plocka upp dig på en scen för att berätta varför du är officer i armén, vad skulle du säga då?

Arbetsglädje, gemenskap, fysisk aktivitet och utvecklingsmöjligheter, det är vad jag skulle nämna. Att man känner att varje dag är en ny utmaning och att det är kul att gå till jobbet. En del baksidor finns också, periodvis är man borta ganska mycket hemifrån på utbildning, övningar och annat, så det är viktigt att få ihop privatlivet med den man lever med. Jag tror att många också skulle nämna löneläget, med tanke på vad vi gör och det vi ska göra om Sverige hamnar i krig. Framförallt tror jag detta påverkar våra soldater som inte har möjlighet till samma löneutveckling som vi officerare har.

En annan sak som jag måste nämna är möjligheten att fysträna på arbetstid, det gör jag schemalagt kanske en halv dag i veckan, undantaget ridningen när man är i sådan tjänst. Det är väldigt bra och något som många andra är lite avundsjuka på. Flexitid, möjligheten att ta ut upparbetad tid från övningar i ledighet, vilket kan bli ganska mycket med alla tillägg, är också bra och något som inte alla andra har.

Var är du om tjugo år?

Först alltså ryttmästare och sedan bataljonschef, det är någonting som jag tänker mig. Men det blir tidigare än om tjugo år, tror jag. Jag vet inte riktigt vad slutmålet är. Lite skämtsamt kan jag väl säga att jag inte ska bli ÖB, för det är jag både för gammal för och har heller inte förmågan till. Men mitt förband Livgardet har ju arméns första kvinnliga överste och regementschef, så det är ett inspirerande exempel på hur långt man kan gå.

Och snart tror jag vi får en kvinna i en generalsposition också, det finns ju redan ett par sådana i flygvapnet och kvinnliga amiraler i marinen

marinen.

Något du vill avsluta med att säga?

Man lär sig otroligt mycket av att göra värnplikten. Man utvecklas som individ, man får lära sig att ta i och bita ihop lite och det har man sedan nytta av hela livet. Oavsett vilket yrke man väljer och vilken väg man går.

Att jobba tillsammans i ett lag och att dra sitt strå till stacken, det behöver vi lite mer av i samhället idag. Alla har blivit så individualiserade och ser mest till sitt eget. Det tror jag inte är bra i längden. I värnplikten möts den blivande läkaren och den blivande rörmokaren och får respekt för varandra. Det är bra.

ANNA LINFELDT är kapten vid Livgardet.

Läs även arméförvaltare Joacim Blomgrens [För en officer måste laget gå före jaget.](#)
